

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

УРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ПРИ ВИБОРІ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Божкова В. В., д-р. екон. наук, проф., **Дериколенко О. М.**, канд. екон. наук
Сумський державний університет, Україна

Всі економічні процеси проявляються через дії економічних суб'єктів і, отже, економічна стратегія має бути, прямо чи опосередковано, спрямованою на діяльність цих суб'єктів і сформованою з розрахунку на їхню реакцію. Чинники зовнішнього середовища, що постійно змінюються, з одного боку, та реалізація власної місії, з іншого, змушують вітчизняні промислові підприємства до постійного моніторингу ринку, пристосування до зовнішніх умов, визначення вірних стратегічних пріоритетів. Стратегія має адекватно реагувати на сигнали ринку, формувати ефективні специфічні рішення і забезпечувати підприємству реалізацію найскладніших цілей. Таким чином, важливою і актуальною є здатність економічних суб'єктів розробляти та впроваджувати власні ефективні економічні стратегії.

На рівні промислових підприємств урахування факторів ризику з метою обмеження стратегічних рішень необхідно здійснювати на етапах розроблення стратегії і формуванні тактики діяльності.

Ризик підприємства визначається двома найважливішими складовими: об'єктом і характером ресурсів, які має в своєму розпорядженні підприємство; ринковими позиціями і загальногосподарською структурою [1, С. 298].

Стратегія – генеральна, комплексна програма дій [2], спрямована на досягнення мети підприємства (для більшості головною є висока прибутковість), яка впроваджується завдяки зусиллям команди маркетологів, економістів і менеджерів підприємства.

Французькі вчені і практики виділяють 4 основних типи стратегій, залежно від видів ризику [1, С. 23-25]:

- *стратегія всередині підприємства* – формується на основі оцінки витрат та перспектив розвитку виробничих потужностей, аналізу конкурентних позицій підприємства; передбачає оцінку конкурентного ризику, «імітаційного» ризику, ризику можливого скорочення попиту;

- *стратегія взаємодії підприємств* – заснована на концепції «підряду» та оцінці можливого розподілу та передачі партнерам економічного ризику;

- *стратегія інтернаціоналізації* – при виході на нові ринки збуту; оцінка міжнародного ризику;

- *стратегія диверсифікації* – акцентується на можливостях підприємства в умовах економічного спаду; оцінка ризику при заміні

продукції або ринку її реалізації (аналізують різні за ризиком проекти).

Ці стратегії нами пропонується обирати ще й залежно від розмірів ризику, згідно табл. 1.

Таблиця 1

Шкала вибору стратегій, залежно від розмірів ризику

Діапазон значень P_i	Можливі стратегії		
$0,00 \leq P_{факт} \leq 0,25 \cdot P_{мак}$	Стратегія всередині підприємства	Стратегія диверсифікації	Стратегія інтернаціоналізації
$0,25 \cdot P_{мак} < P_{факт} \leq 0,50 \cdot P_{мак}$		Стратегія взаємодії підприємств	
$0,50 \cdot P_{мак} < P_{факт} \leq 0,75 \cdot P_{мак}$		Відмовитись від реалізації проекту	
$0,75 \cdot P_{мак} < P_{факт} \leq P_{мак}$			

З цією метою в матрицю вихідних даних щодо визначення можливих стратегічних рішень пропонується заносити інформацію з ключових позицій:

- ризику [3];
- ринкових сигналів [4];
- потенційних можливостей підприємства.

Потім на основі поєднання та комбінування стратегічних рішень між собою обирають найприйнятніший варіант стратегії [5]. Такий підхід дозволяє комплексно враховувати особливості мінімізації ризиків та ринкові умови.

Підсумовуючи вищевикладене, відзначимо, що на основі виокремлення стратегічних переваг конкретного підприємства, ризиків його проектів та «сигналів» ринку запропоновано формулювати комплексну стратегію підприємства, яка сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень.

Отримані результати можуть бути використані при виборі стратегічних пріоритетів розвитку вітчизняних промислових підприємств та покладені в основу подальших досліджень.

1. Бузько И.Р. Экономический риск (методы анализа, оценки и ограничения). – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1996. – 331 с.
2. Мак-Дональд М. Стратегическое планирование маркетинга. – СПб.: Питер, 2000. – 320 с.
3. Вітлінський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. — К.: ТОВ «Борисфен-М», 1996. – 336 с.
4. Гайденко Т.А. Маркетинговое управление. Полный курс МБА. Принципы управленческих решений и российская практика. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 480 с.
5. Дериколенко О.М. Визначення інноваційних стратегій для малих та середніх підприємств / О.М. Дериколенко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, 2009. – № 5. – Т. 3. – С. 11–13.